

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АПЕЛАЦИОНИ СУД У НОВОМ САДУ
Број: Гж. 2032/14
Дана: 19.11.2014. године
НОВИ САД

У И М Е Н А Р О Д А

Апелациони суд у Новом Саду, у већу судија Ђуре Тамаша, председника већа, Љиљане Цицмил и Милене Ковачевић, чланова већа, у правној ствари тужиље **В. В.** из Н. С., бр. ..., коју заступа пуномоћник З. А. из Б. Д. П., бр. ..., против тужене **Р. С., М. п. и д. у.**, коју заступа Д. п., О. у Н. С., ради рехабилитационог обештећења, одлучујући о жалби тужиље изјављеној против пресуде Вишег суда у Новом Саду бр. П. 187/13 од 28.03.2014. године, у седници већа одржаној дана **19.11.2014. године**, донео је

П Р Е С У Д У

Жалба тужиље се **ОДБИЈА** и пресуда Вишег суда у Новом Саду бр. П. 187/13 од 28.03.2014. године, **ПОТВРЂУЈЕ**.

Образложење

Побијаном пресудом одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се тужена обавезе да тужилји исплати на текући рачун код Е. б. бр., на име рехабилитационог обештећења - штете (материјалне и нематеријалне), укупан износ од 72.400.066,41 динара, са законском затезном каматом од пресуђења па до исплате, по основима и у износима ближе наведеним у изреци пресуде, као и захтев тужиље за накнаду трошкова поступка. Захтев тужиље за ослобађање од обавезе плаћања судских такси је усвојен.

Против наведене пресуде жалбу је благовремено изјавила тужилја, побијајући је из свих законом прописаних разлога.

Жалба није основана.

Испитујући побијану пресуду у складу са одредбом члана 386. став 3. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 и 55/14), овај суд је установио да је иста донета без битних повреда одредаба парничног поступка, на основу правилно и потпуно утврђеног чињеничног стања и правилном применом материјалног права.

Према чињеницама утврђеним у побијаној пресуди, тужилја и њен сада пок. супруг Д. В. су закључили брак године у П., њихов старији син се родио године, док им се млађи син родио године.

Д. В. јегодине ухапшен од стране УДБ-е. Решењем Народног одбора 2. реона Града Београда., Комисије за прекршаје бр.541/49, на ком је наведен датум

године, а које је Д. В. саопштено године, констатовано је да је исти учинио прекршај јавног реда и мира из члана 2. тачка 6. Закона о прекршајима против јавног реда и мира НР Србије, те да се на основу члана 6. истог закона, у циљу преваспитавања, упућује на друштвено користан рад у трајању од једне године. Након тога, Д. В. је пребачен на Г. о., одакле је отпуштен септембра године.

Д. В. је преминуо године у Р., у Ц. Г.

Решењем Вишег суда у Новом Саду бр. Рех. 37/10 од 13.05.2010. године, усвојен је захтев за рехабилитацију тада већ пок. Д. В., па је утврђено да је решење Народног одбора 2. реона Града Београда, Комисије за прекршаје бр. 541/49 од 30.06.1951. године, ништаво од тренутка доношења, као и све његове правне последице, а Д. В. се као рехабилитовано лице сматра неосуђиваним.

Дана 12.05.2012. године тужилца се обратила К. за р. о. М. п. РС, са захтевом за рехабилитационо обештећење, али до закључења споразума о рехабилитационом обештећењу није дошло.

На основу правилно и потпуно утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је правилном применом материјалног права заузео становиште о неоснованости тужбеног захтева и донео одлуку као у изреци побијане пресуде.

Како овај суд налази, а супротно жалбеном указивању, изрека побијане пресуде је разумљива и сагласна разлозима за одлуку о тужбеном захтеву, у образложењу су садржани јасни и непротивречни разлози о битним чињеницама, довољни за пресуђење правилном применом материјалног права, па нема недостатка услед којих се наведена пресуда не би могла испитати у жалбеном поступку, па тиме ни битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12) ЗПП.

Законом о рехабилитацији („Службени гласник РС“ бр. 92/11), сагласно одредби члана 1. став 1. наведеног закона, уређена је рехабилитација и правне последице рехабилитације лица која су из политичких, верских, националних или идеолошких разлога лишена живота, слободе или других права до дана ступања на снагу тог закона.

Правне последице рехабилитације регулисане су одредбом члана 3. став 2. Закона о рехабилитацији, којом је прописано да су правне последице рехабилитације за рехабилитовано лице и друга лица одређена законом, мере уклањања и ублажавања последица ништавих, односно непуноважних аката и радњи, којима су рехабилитована лица лишена живота, слободе или других права из политичких, верских, националних или идеолошких разлога и оне обухватају: право на посебан пензијски стаж, месечну новчану накнаду, здравствену заштиту и друга права из здравственог осигурања, право на враћање конфисковане имовине или имовине одузете по основу прописа из члана 2. став 1. овог закона, односно обештећење за ту имовину и право на обештећење за материјалну и нематеријалну штету (рехабилитационо обештећење). Надаље, Закон о рехабилитацији прави разлику између права рехабилитованих и права других лица, па у члану 20. прописује која су права рехабилитованих лица, док у члану 21. прописује права других лица. Одредбом члана 21. став 2. Закона о рехабилитацији прописано је да право на рехабилитационо обештећење имају и брачни друг, деца и родитељи, односно браћа, сестре и ванбрачни партнер рехабилитованог лица, у складу са одредбом члана 26. став 4. овог закона. Према одредби члана 26. став 4. Закона о рехабилитацији, лица из члана 21. став 2. наведеног закона имају право на накнаду нематеријалне штете за душевне болове због смрти рехабилитованог лица, под условом да је између њих и умрлог рехабилитованог лица постојала трајнија заједница живота, у складу са законом

којим се уређују облигациони односи. У складу са цитираним законским одредбама, а имајући у виду да тужиља, као супруга пок. Д. В., спада у круг лица из члана 21. став 2. Закона о рехабилитацији, чија права и услови за њихово остваривање су конкретизовани одредбом члана 26. став 4. истог закона, као и утврђену чињеницу да је Д. В. лишен слободе (а не живота) одлуком чија је ништавост утврђена у поступку његове рехабилитације, као и ништавост свих правних последица те одлуке, правилно је становиште првостепеног суда да тужиља као супруга рехабилитованог лица нема право на накнаду нематеријалне штете коју тужбом потражује. Што се тиче права на накнаду материјалне штете која се тужбом потражује, правилно је првостепени суд закључио да то право сходно одредби члана 26. став 1. Закона о рехабилитацији има рехабилитовано лице, а не и лица из члана 21. став 2. истог закона, те да би тужиља такво потраживање могла основано истицати једино у ситуацији да је њеном супругу за живота признато право на накнаду материјалне штете правоснажном судском одлуком или одлуком надлежног органа тужене, и да му иста није исплаћена, када би тужиља иза пок. супруга могла наследити део тог потраживања, сразмерно свом наследничком делу.

Супротно жалбеном истицању, суд у парничном поступку није овлашћен да утврђује ништавост законских аката (нити ништавост појединих чланова закона), а интенције законодавца је овлашћен да тумачи у духу конкретних законских одредаба, а не у прилог или на штету парничних странака. Закон о рехабилитацији донет је са циљем да се рехабилитују лица која су неосновано лишена живота, слободе или других права до дана ступања на снагу тог закона и да се отклоне правне последице повреде неког од основних људских права тих лица (што је у конкретном случају и учињено у поступку рехабилитације Д. В.), а права рехабилитованих и других лица, и услови за остваривање тих права изричито су прописани напред цитираним законским одредбама, које је суд овлашћен и дужан да примени на сваки конкретан случај.

Неосновано се жалбом побија одлука о трошковима поступка, указивањем на то да је тужиља сходно одредби члана 12. став 2. Закона о рехабилитацији требала бити ослобођена од плаћања трошкова поступка, будући да се у конкретном случају ради о поступку по тужби за накнаду штете, а првостепени суд је у складу са одредбама члана 168. ставови 3. и 4. и члана 169. ЗПП, тужиљу ослободио од плаћања судских такси, док других трошкова у смислу одредбе члана 168. став 2. ЗПП није имала, нити је с обзиром на исход предметног поступка било законских услова за обавезивање тужене на накнаду тражених трошкова тужиљи.

Због изложеног, овај суд је применом одредбе члана 390. ЗПП, одлучио као у изреци.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА - СУДИЈА

Ђура Тамаш, с. р.

Зто.

Напомена:

Рев 442/2015 од 17.06.2015 године одбијена као неоснована ревизија тужиље, изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2032/14 од 19.11.2014.